

Businesscase Greenport voor FES-bijdrage ingediend

“De kans is groot dat de rijksoverheid ons dit geld toekent,” zegt Pact-voorzitter Harry Groen over de businesscase die Holland Rijnland samen met de zes betrokken gemeenten heeft ingediend. De businesscase is de verdere uitwerking van de al eerder ingediende FES-aanvraag. “In overleg met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben we daar verder invulling aan kunnen geven.”

restant kunnen we wellicht deels uit de pot van de ontwikkelingsstrategie financieren.”

Krachtdadig reageren

“Ik denk dat de uitvoeringsorganisatie begin 2008 rond is. De kwartiermakers hebben dan hun werk gedaan. We moeten nu nog bekijken in welke vorm we het ontwikkelingsbedrijf gieten. Dat kan een besloten vennootschap worden, met de zes deelnemende gemeenten als aandeelhouders. Maar het kan ook zijn dat er wordt gekozen voor een gemeenschappelijke regeling. Welke vorm er ook uit komt, het is mijn ervaring als wethouder in Amsterdam – waar overheid en bedrijfsleven voor de ontwikkeling van het Zeehavenbedrijf een privaatrechtelijke organisatie hebben opgericht – dat je met zo’n constructie veel besluitvaardiger te werk kunt gaan. Maar alle deelnemers moeten zich wel realiseren, dat de rendementen van de investeringen pas op lange termijn worden terugverdiend.”

Er is zowel gekozen voor projecten die te maken hebben met de economische ontwikkeling van de regio als voor de ontwikkeling van de uitvoeringsorganisatie van de Greenport. De economische projecten zijn de herstructurering van het bedrijventerrein Delfweg, de ontwikkeling van het glastuinbouwgebied Trappenberg en enkele toeristische projecten rond Keukenhof.

hand nemen. Daar is veel geld mee gemoeid – particulier en van de overheid. Daarom is het belangrijk dat we laten zien dat er een serieuze en professionele organisatie aan het werk gaat. We komen nu in het stadium dat we kosten moeten gaan maken. Het is echter niet zo dat we alleen naar het geld van de overheid kijken, en verder zelf niets doen. We hebben een regionale ontwikkelingsstrategie opgezet, waarin we € 142,5 miljoen op tafel hebben gelegd, waarvan 10 miljoen voor de ontwikkeling van de greenport. Dat maakt een goede indruk bij de rijksoverheid. De projecten in de businesscase kosten bij elkaar € 51,4 miljoen. Wij hopen uit het FES € 13 miljoen te krijgen. Het

Belang

Groen: “De oprichting van een ontwikkelingsmaatschappij voor de Greenport acht ik van het grootste belang. Deze organisatie moet de herstructurering van het bollencomplex en de bedrijventerreinen ter

“Bollenwethouders” verantwoordelijk voor praktische uitwerking

Bij de uitwerking van de Greenport Duin- en Bollenstreek is een belangrijke taak weggelegd voor de zes wethouders Ruimte uit de streek: zij worden in belangrijke mate belast met de bestuurlijke en praktische uitwerking van de plannen. Op de foto vijf van de zes “bollenwethouders”: Alphons Morssink (Noordwijkerhout), Guus Mesman (Lisse), Gerrit van der Meer (Teylingen), Jan Weijers (Hillegom) en Daan Binnendijk (Katwijk). Ton van Rijnberk (Noordwijk) staat niet op de foto.

Resultaten gebiedsateliers Duin- en Bollenstreek

Op het eerste Greenportcongres van 4 april op Keukenhof, zijn de resultaten gepresenteerd van de gebiedsateliers voor de Duin- en Bollenstreek. In dit artikel een overzicht.

De Greenport Duin- en Bollenstreek is – met kennisstad Leiden en de kust – één van de drie internationaal concurrerende economische clusters van Holland Rijnland. Hiermee kan de regio zich onderscheiden in de Randstad en een inhaalslag maken met economische groei en werkgelegenheid.

Het landschap van de greenport is niet alleen een productielandschap, maar ook een economische motor van toerisme en recreatie. Hierin schuilt een gevaar: de groei van het bollencluster, die nodig is om zijn centrale positie veilig te stellen, kan ook leiden tot verrommeling. Dat is overal in de streek zichtbaar. Het tij moet worden gekeerd; er moet ruimte zijn voor ontwikkeling van bedrijven, zonder dat dit ten koste gaat

van het landschap. Er zijn instrumenten nodig om ontwikkelingen te sturen en het landschap als economische motor te beschermen en herstellen.

In januari en februari zijn elf 'ateliers' georganiseerd waarop toekomstige ontwikkelingen, wensen en bedreigingen per thema in beeld zijn gebracht. Per bijeenkomst is een verslag gemaakt, zijn conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen leveren input voor de regionale structuurvisie en voor de kwartiermakers om samen met andere partijen via een Uitvoeringsorganisatie Greenport te komen tot herstructurering van de streek.

In het kader hiernaast een korte samenvatting van de aanbevelingen:

Hou Het Bloeiend organiseert bezoek aan bedrijven Greenport

Voorafgaand het Greenportcongres van 4 april bracht een groep van veertig vertegenwoordigers van overheid, bedrijfsleven en andere organisaties op initiatief van ondernemersorganisatie Hou Het Bloeiend een bezoek aan enkele bedrijven in de Duin- en Bollenstreek. Doel van het bezoek was het uitwisselen

van informatie over de activiteiten van de bedrijven en de problemen waar zij in de dagelijkse bedrijfsvoering tegenaan lopen. Met het oog op de toekomst van de glastuinbouw werd in de Rooversbroekpolder in Lisse een bezoek gebracht aan de trostomatenkwekerij van de firma Meijer aan de Middenweg. Vanwege woningbouw is het bedrijf eind jaren '70 verhuisd van de Leidse Stevenshospolder naar Lisse. Het bedrijf heeft een nieuwe vestiging van 3 ha, doet aan biologische bestrijding en wil via een wkk-installatie energie leveren aan de omgeving. Tijdens het bezoek aan de firma Meijer is vooral gesproken over de toekomst van de glastuinbouw in de Rooversbroekpolder. In Hillegom stond het bedrijf

1. Maak ruimte (fysiek en planologisch) voor schaalvergroters en intensiveerders in de bollenteelt.
2. De regio werkt mee aan bedrijfsuitbreiding op locatie van agrarische handel en export, als noodzaak is onderbouwd en landschappelijke kwaliteit wordt verbeterd.
3. Maak ruimte voor glastuinbouw in de gehele Rooversbroekpolder, voer Trappenberg uit (knoop Leiden-West) en onderzoek groei Zijlhoek.
4. Herstel het open landschap. Ruim de Hoogeweensepolder op en richt de Hoogewegpolder in als natuurgebied.
5. Verbeter de bestuurlijke uitvoeringskracht voor recreatie en toerisme. Regel het fietsknooppuntensysteem en het wandelnetwerk vanuit Keukenhof.
6. De Greenport heeft een goede zuidelijke en een noordelijke ontsluiting nodig. Maak een totaalplan en zorg voor goede landschappelijke inpassing.
7. Bouw volgens de Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek in het buitengebied 2900 woningen. Gebruik ruimte-voorruimte regeling voor 600 woningen Offensief/landgoed. Ga uit van grotere bouwhoogtes in de stedelijke gebieden.
8. In de Duin- en Bollenstreek is beperkt ruimte voor niet-agrarische bedrijvigheid.
9. Geef veehouderij planologische zekerheid: minder grasareaal, maar wel drager van het landschap. Werk mee aan schaalvergroting en verbreding.
10. Werk – met oog op Europese regels en een goede bollenteelt – aan de waterkwaliteit.
11. Installeer een denktank voor innovatie en duurzaamheid, productinnovatie en intensief en meervoudig ruimtegebruik.
12. Profileer de streek als greenport voor alle bollenteelt in Nederland en ontwikkel een netwerk met de andere gebieden en sectoren, zoals bioscience.
13. Werk mee aan de compensatiemogelijkheden bollengrond.
14. Borg financiële uitvoerbaarheid gebiedsontwikkeling door samenwerking tussen private en publieke partijen.

Nord Lommerse op het programma, een bloembollenexportbedrijf dat zich richt op de zogeheten broeierijhandel. Voor een gezonde toekomst wil het bedrijf graag uitbreiden op de huidige locatie, maar dat loopt

tot nu toe – ondanks steun van de gemeente Hillegom – stuk bij de provincie Zuid-Holland, die compensatie volgens het ruimte-voor-ruimte principe eist. Nord Lommerse ziet geen kans en bovenal geen aanleiding voor dure compensatiemaatregelen als het slopen van leegstaande handelsbedrijven, maar is wel bereid te investeren in enkele landschapsmaatregelen.

Het bezoek eindigde op het landgoed Keukenhof, waar beheerder Herman Hollander een presentatie verzorgde over de plannen voor de duurzame instandhouding van het landgoed.

“Regels aanpassen aan dynamiek bedrijfsleven”

De gemeenten in de Duin- en Bollenstreek moeten hun bestemmingsplannen zodanig aanpassen, dat voor bollenbedrijven bedrijfskavels van maximaal anderhalve hectare mogelijk worden. Dat schrijven LTO Noord en de Koninklijke Algemeene Vereniging voor Bloembollencultuur KAVB in een brief aan het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland.

“De behoefte aan grotere bedrijfskavels is een direct gevolg van de ontwikkelingen in de bollensector,” zegt KAVB-voorzitter Sjaak Langeslag. “Bedrijven doen aan intensivering en schaalvergroting. Vooral die tweede ontwikkeling vraagt om grotere bedrijfskavels voor verwerking, opslag en transport. Het huidige maximum van drieduizend vierkante meter is te beperkt. Schaalvergroting hoeft niet ten koste te gaan van het landschap. Als een bedrijf de grond van een ander overneemt en de oude opstallen sloopt, komt dat juist de openheid van het landschap ten goede. Het zijn de grootschalige teeltbedrijven die de openheid en kleur geven aan onze streek.”

“Ook bepaalde intensieve bedrijven hebben meer ruimte nodig, vooral pottenbroeierijen. Er is steeds meer vraag van consumenten naar bollen in potjes en mandjes.”

Dynamiek

“De bollensector is sterk in ontwikkeling. Er is veel dynamiek. Door de activiteiten rond de regionale structuurvisie en de Greenport Duin- en Bollenstreek is alles in een stroomversnelling gekomen. Dingen beginnen op hun plaats te vallen. De innovatie in de bedrijven moet parallel lopen met een vernieuwing van de regelgeving. Bestemmingsplannen gelden tien jaar. Tijdens die looptijd kunnen ze een knellende werking krijgen op de bedrijfsvoering. Ik denk dat de overheid goed doordrongen is van de problema-

Sjaak Langeslag: “Regels aanpassen aan dynamiek sector.”

tiel. Er is een ‘sense of urgency’. De komende maanden moet blijken of we door overleg tot overeenstemming kunnen komen.”

Sympathiek

“Wij vinden de Handreiking bedrijfsuitbreiding Duin- en Bollenstreek sympathiek, maar de plannen zouden wel wat eigentijds en functioneler kunnen. Sommige inrichtingsvoorstellen hebben een hoog ‘Ot en Sien’-gehalte. Het rapport gaat ook voorbij aan de hoge kosten. Voor het planten van heggen kun je subsidie krijgen, maar het onderhoud is kostbaar. Ook een effect als schaduwwerking komt niet aan de orde.” “Iedereen heeft belang bij een mooiere Duin- en Bollenstreek. Er zijn talloze bedrijfsterreinen, woongebouwen, sporthallen en gemeenteloodsen die ook groen kunnen worden ingekleed. Daarom moet je de opdracht voor een aantrekkelijke woonomgeving verbreden naar alle sectoren, en niet alleen neerleggen bij de bollenteelt.”

“Kans voor bedrijven die willen uitbreiden”

Kwekerijen en handelsbedrijven in de Duin- en Bollenstreek mogen uitbreiden op de bestaande locatie in ruil voor een landschappelijke tegenprestatie. Dat is de kern van de *Handreiking bedrijfsuitbreiding Duin- en Bollenstreek*, die Praktijkonderzoek Plant en Omgeving (PPO) in Lisse eind maart heeft gepubliceerd. De komende maanden spreekt de politiek zich over het plan uit.

Volgens Remco Schreuder (foto rechts) en Fred Geers (foto links), die het rapport samen met Nathalie Reijers hebben opgesteld, is het idee gebaseerd op het “voor wat hoort wat”-principe uit de laatste Nota Ruimte. Schreuder: “Het voorstel komt op het juiste moment. Er zijn er in de Duin- en Bollenstreek veel bedrijven die willen uitbreiden. Tegelijkertijd leeft de wens om het landschap in de regio een flinke impuls te geven. Geers: “Het bijzondere landschap is bepalend voor de Duin- en Bollenstreek. Verbeteringen aan het landschap versterken het positieve imago van de bollensector en verhogen het woongenot van bewoners. Met veel groen kan de streek zich positioneren als aantrekkelijke omgeving om te wonen en te werken, maar ook te recreëren.”

Het plan is gebaseerd op de zogeheten ‘Natuur Breed’-methode van PPO. Schreuder: “De methode is toegespitst op de Bollenstreek, met elementen als zichtlijnen, cultuurhistorie en recreatie en toerisme. Het “voor wat hoort wat”-principe is toegepast in Limburg en werkt daar met vaste compensatiepakketten. Voor de Bollenstreek gaan we uit van maatwerk. We bedenken plannen die geheel zijn afgestemd op landschap en bedrijf.”

Het rapport geeft diverse voorbeelden van landschappelijke tegenprestaties, zoals het planten van heggen, het versterken van zichtlijnen en het aanleggen van waterpoelen en recreatieve routes. Schreuder: “Sommigen zien landschappelijke compensatie als een kostenpost. Ik zie het meer als een kans voor bedrijven die willen uitbreiden. Het alternatief is niet uitbreiden of verhuizen naar een bedrijfsterrein. Dat wil men ook niet. Geers: “Bedrijven moeten zich niet laten afschrikken door de kosten. Het gaat ook om het imago op de lange termijn. Bovendien zijn er voor veel projecten subsidiemogelijkheden die nu nauwelijks worden gebruikt.”

De Handreiking bedrijfsuitbreiding Duin- en Bollenstreek is te downloaden via <http://www.hollandrijnland.net/Ruimte/Greenport>. Voor informatie over concrete projecten: Piet Jan Visser, 06-51533063.

Nieuwe wandelroutes Bollenstreek gewenst

Om de recreatieve mogelijkheden van de Duin- en Bollenstreek te versterken heeft Holland Rijnland Landschapsbeheer Zuid-Holland gevraagd de situatie rond de wandelmogelijkheden in dit gebied in kaart te brengen, suggesties te doen om deze in de toekomst te verbeteren en dit te verwoorden in een basiswandelkaart.

Landschapsbeheer Zuid-Holland is een particuliere organisatie en zet zich in voor de actieve zorg voor het Zuid-Hollandse cultuurlandschap met voorlichting en advies en praktische werkzaamheden voor overheden en particulieren, inclusief landschapsonderhoud. www.landschapsbeheer-zuidholland.nl

Pieter Balkenende, regiocoördinator Duin- en Bollenstreek van Landschapsbeheer Zuid-Holland: "Wandelen staat volop in de belangstelling. Maar om kort te gaan: in de Bollenstreek is er nu op dit gebied eigenlijk helemaal niets. De routes die er zijn lopen vooral langs de kust en door de duinen en niet door het bollengebied. We zijn naar de diverse VVV-kantoren gegaan, maar daar blijkt dat men over wandeltochten niet veel kan zeggen. En de wandelverenigingen die er zijn richten zich op evenementen en lange afstands-

Pieter Balkenende: "Er moet heel wat worden gedaan om wandelroutes in de Bollenstreek vorm te geven, want er is nu nog helemaal niets. Ook de marketing moet goed ter hand worden genomen."

wandeltochten." Landschapsbeheer doet daarom vijf aanbevelingen om het wandelen in de Duin- en Bollenstreek te stimuleren:

Themawandelingen

- Wandelroute langs oude bollenschuren en bollenerfgoed, in samenwerking met het Cultuurhistorisch Genootschap Duin- en Bollenstreek.
- Wandelen langs kastelen en ruïnes (kasteel Keukenhof, Ruïne van Teijlingen, 't Huis Dever), met Keukenhof als startpunt.

Wandelen en openbaar vervoer

- Een NS wandelroute Hillegom-Voorhout, die landgoed en tentoonstelling Keukenhof kan aandoen. LAW (Langeafstandswandelpad) ontwikkelt de NS-wandelroutes, dus met deze organisatie moet contact worden gezocht.
- Wandelingen die worden ontsloten door buslijnen van Connexion.

Oost-west verbindingen

- Aantrekkelijke oost-west verbindingen kunnen de overgangen tussen strandwallen en strandvlaktes beter inzichtelijk maken.

Balkenende: "Het vergt wil van de bestuurders, en vooral ook van de lokale overheden, om met deze aanbevelingen iets te doen. De Stuurgroep Pact van Teylingen heeft het plan in elk geval al als beleidsstuk vastgesteld. Want er moet heel wat worden gedaan. Er zal bewegwijzering moeten worden geplaatst, en borden die informatie geven over wat de wandelaar ziet. En er is nu in de hele streek nog bijna geen bankje te vinden waarop je kunt uitrusten. Vanuit een bepaalde hoek zal er toezicht moeten worden gehouden. Maar wat natuurlijk ook heel belangrijk is, is dat de marketing ter hand moet worden genomen. Als er op dit gebied niets gebeurt, is dat een gemiste kans voor de recreatieve ontwikkeling van de regio."

Onderhoud hagen en houtsingels

Vrijwilligers hebben dit voorjaar in samenwerking met Landschapsbeheer Zuid-Holland twee kilometer hagen en houtsingels onderhouden. De provincie Zuid-Holland, regio Holland Rijnland en de Nationale PostcodeLoterij hebben het project gesubsidieerd.

MEER INFORMATIE over de greenport en een uitgebreid verslag van het Greenportcongres van 4 april zijn te vinden op: <http://www.hollandrijnland.net/Ruimte/Greenport>

COLOFON: De nieuwsbrief Greenport Duin- en Bollenstreek is een gezamenlijke uitgave van het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland en de Stichting Hou Het Bloeiend.

Redactionele bijdragen: Janet van Bergen (adviesbureau BVR), Cock Koelewijn, Martin van Duijn (Seashore Media, Katwijk ZH). **Eindredactie, vormgeving en realisatie:** Seashore Media, Katwijk ZH. **Eindverantwoording:** Peter Meijer, Hou Het Bloeiend, ☎ (0252) 525 05 48, pmeijer@leiden.kvk.nl en Dennis van Heteren, Holland Rijnland, Schuttersveld 9, Leiden, ☎ (071) 523 90 30, e-mail: dvheteren@hollandrijnland.net

